COMPARACIÓ ENTRE ESTUDES 2023 I 2025: UNA GENERACIÓ QUE CONSUMEIX MENYS, PERÒ COMENÇA ABANS

Des de 1994, l'Enquesta sobre Ús de Drogues en Ensenyances Secundàries (ESTUDES) ha sigut l'instrument principal per a estudiar l'evolució del consum de substàncies psicoactives entre adolescents espanyols de 14 a 18 anys. La recent presentació de la ESTUDES 2025 revela un panorama de contrast: una caiguda generalitzada del consum d'alcohol, tabac i cànnabis a mínims històrics, que es veu aombrada per un descens en l'edat d'inici de drogues d'alt impacte, com la cocaïna i l'èxtasi, a les seues cotes més primerenques mai registrades.

L'alcohol, tot i que continua sent la substància més estesa, el seu consum en l'últim any ha baixat del 73,6% al 71%. Més revelador encara és el descens en el consum durant els últims 30 dies, que passa del 56,6% al 51,8%. Les pràctiques de major risc, com el *binge drinking* (24,7%) i les borratxeres en l'últim mes (17,2%), han aconseguit mínims històrics.

El consum de tabac ha caigut als nivells més baixos de tota la sèrie històrica. La prevalença "alguna vegada en la vida" ha baixat del 33,4% al 27,3%. Esta tendència es confirma en el consum recent (últims 30 dies), que cau del 21,0% al 15,5%, i en el consum diari ha passat d'un 7,5% a només un 4,3%. El cànnabis també registra una baixada notòria. El consum "alguna vegada en la vida" cau del 26,9% al 21%, establint un nou mínim històric. Esta tendència es confirma en el consum recent, amb una baixada en els últims 30 dies del 15,6% al 11,6%. Per primera vegada des de 2014, el consum d'hipnosedants (amb o sense recepta) retrocedix. La prevalença "alguna vegada en la vida" se situa en un 17,9%, havent sigut de 19,6% en 2023.

Esta millora generalitzada en els indicadors principals planteja una pregunta fonamental: quins factors estan impulsant este canvi positiu en el comportament dels jóvens?

L'evidència també suggereix que la reducció del consum pot no ser casual, sinó estar correlacionada amb dos factors estratègics: un augment en la consciència dels perills associats a les drogues i una menor facilitat per a accedir a elles. Segons les dades obtingudes, la percepció de risc per part dels estudiants ha augmentat de manera notable. El perill associat al consum d'alcohol durant el cap de setmana ha aconseguit el valor més alt (67,6%), la qual cosa suposa un increment de 4,2 punts des de 2023. D'igual manera, la percepció de risc del consum habitual de cànnabis també va aconseguir la seua cota històrica més alta (94,1%). En els cigarrets electrònics, la percepció de perill pel seu consum esporàdic va experimentar un augment notori de 18,5 punts, disparant-se fins al 57,3% en 2025.

Paral·lelament, la percepció de disponibilitat de les substàncies ha disminuït. En 2025 s'observa una baixada generalitzada en la percepció d'accessibilitat per a totes les drogues, tant legals com il·legals. Un exemple clar és el cànnabis, la disponibilitat percebuda del qual (49,3%) és la més baixa registrada històricament, amb una caiguda de 7,6 punts respecte a 2023.

No obstant això, malgrat estes notícies encoratjadores, una anàlisi més profund revela tendències preocupants que persistixen i que requerixen atenció. L'enquesta ESTUDES 2025 dóna a conèixer focus de risc emergents, com l'avanç en l'edat d'inici de drogues d'alt impacte i la persistència de patrons de consum diferenciats per gènere. Respecte al consum de cocaïna, l'edat mitjana d'inici ha descendit a 14,7 anys, la més primerenca de tota la sèrie històrica. De manera similar, el consum d'èxtasi descendeix als 15 anys, la menor edat mai registrada.

D'altra banda, l'enquesta torna a mostrar diferències clares entre xics i xiques en els patrons de consum, malgrat la reducció general. Les xiques presenten una major prevalença en l'ús de substàncies legals i d'hipnosedants. En el cas del tabac, per exemple, el 28,3% d'elles afirma haver fumat alguna vegada en la vida, enfront del 26,4% dels xics. També mantenen una presència superior en el consum d'alcohol en la majoria dels trams temporals. La diferència més marcada apareix en els hipnosedants: el seu consum “alguna vegada en la vida” pràcticament duplica al registrat entre els xics. En contrast, ells mantenen una prevalença superior en les drogues il·legals i en els patrons de consum més intensiu. El cànnabis continua sent més comú en tots els trams temporals i la bretxa augmenta en el cas de la cocaïna, el consum masculí de la qual duplica al femení. A més, els xics aconseguixen un 5,8% de policonsum de drogues il·legals, més del doble del registrat entre les xiques.

Com a conclusió, els resultats comparatius de l'enquesta ESTUDES mostren avanços importants en la salut adolescent: la major percepció de risc i la menor disponibilitat semblen estar reduint el consum. Així i tot, el panorama planteja un doble desafiament. D'una banda, és necessari consolidar esta reducció i millorar la detecció d'inicis cada vegada més primerencs en el consum d'unes certes substàncies. D’altra banda, convé no perdre de vista les addiccions comportamentals. Que el tema més tractat en els centres educatius siga l'ús problemàtic de les noves tecnologies (78,8% en 2025) indica que el focus està canviant. Deixar d'atendre esta nova realitat i els punts de vulnerabilitat que l'acompanyen podria fer que els avanços aconseguits resultaren insuficients a mitjà termini.

Referències

Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones (OEDA). (2023). Encuesta sobre Uso de Drogas en Enseñanzas Secundarias en España (ESTUDES), 1994-2023: Resumen ejecutivo. https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/ESTUDES_2023_Resumen_ejecutivo.pdf

Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones (OEDA). (2025). Encuesta sobre Uso de Drogas en Enseñanzas Secundarias en España (ESTUDES), 1994-2025: Resumen ejecutivo. https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/2025/ESTUDES_2025_Resumen_Ejecutivo_es.pdf